

eksempel i dette. Målet blir å beholde sine egne tenner hele livet, som også blir lenger enn før.

Reduksjon i incidens og alvorlighetsgrad av karies og periodontitt har ikke kommet de lave sosioøkonomiske grupper til gode. Det at individet får større egenansvar forsterker denne trenden da noen grupper «arver» oppførsel, vaner og forståelse.

Teknologisk har det vært en rivende utvikling, kanskje litt overoptimistisk noen ganger. Boken stiller også spørsmålet ved om utdanningene endrer seg for sakte.

Fremtidens odontologi vil være bygget rundt hele tannhelseteamet som tannlegen skal lede, men der teamet har mer kompetanse til sammen enn tannlegen har alene.

Den direkte praksis nære forskningen må styrkes, for å bidra til å muliggjøre mer evidensbasert praksis.

Å lære hele livet blir viktig. Tannlegeyrket er et attraktivt yrke, da det kan tilpasses eget privatliv i stor utstrekning.

Yrkesarenaen er og vil sikkert forbli todelt. Det er et offentlig ansvar for noen grupper, de unge, de eldre og de som har spesielle problemer. Utfordringen er å finne «de rette» personene som bør få offentlig støtte.

Den største delen av yrkesarenaen er også en del av et kommersielt marked med markedets krav og mekanismer.

Hva som er mulig i fremtiden har også økonomiske begrensninger. Det som er teknisk mulig kan likevel være økonomisk umulig.

Konklusjon: Jeg hadde stor glede av å lese denne boken. Den var oppdaterende på de fagfelt som er litt fjernere for meg, men mest av alt satt den hele fagfeltet litt i perspektiv. Jeg tror flere tannleger og odontologistudenter vil ha stor glede av å lese boken og alle med lederansvar spesielt.

Hildur Cecilie Søhoel

London: Quintessence Publishing Co. Ltd.; 2009. Antall sider: 221, Antall figurer/ tabeller: 181/9. ISBN-978-1-85097-189-4

J. Thomas Lambrect, editor:

Oral and implant surgery. Principles and procedures

Det er skrevet mange lærebøker i oral kirurgi og oral medisin og boken føyer seg inn i rekken av disse. Den er i all hovedsak beregnet på tannlegestudenter, men også andre med spesiell interesse for faget. Boken er bygget opp etter klassiske lærebokprinsipper med kapitellinndelinger etter kirurgiske emner og step-by-step beskrivelser av kirurgiske metoder. Totalt seks forfattere har bidratt i tillegg til redaktøren, alle med tilknytning til Tyskland, Sveits og Østerrike.

Mens første hoveddel er viet grunnleggende dentoalveolær kirurgi omhandler andre del implantatbehandling. Boken starter svært grunnleggende med anamnese, journalopptak, kirurgiske instrumenter og hygiene og går etter hvert inn på kirurgiske grunnprinsipper gjeldende tannekstraksjoner og kirurgisk fjerning av visdomstenner. Her skiller boken seg lite fra det vi er vant med fra norske og nordiske forhold, og boken får kreditt for gode illustrasjoner og beskrivelser av relativt nytt utstyr, som CO₂ laser og Pietzotom. Kjente og kjære ekstraksjons- og ekstirpasjonsteknikker beskrives i detalj, også her assistert av gode fotografier, men man kan ikke unngå å undre seg over alle de tilsynelatende friske tennene som går tapt i disse innledende kapitlene om tannekstraksjoner.

Utover i boken beskrives teknikker for autotransplantasjoner, fjerning av cyster og odontogene tumorer. Et kapittel er viet bløtvevskirurgi med beskrivelser av biopsitaking, periodontal kirurgi, preprotetisk og enkel rekonstruktiv kirurgi samt fjerning av konkrementer og andre benigne slimhinneforandringer. Kapitlet bekrefter også her den eksisterende, norske tilnæringsmåten og læringseffekten styrkes effektivt av glimrende bilder som illustrerer de kirurgiske teknikene. Kapitlet er kanskje bokens kvalitativt beste.

Boken følger videre opp med et kapittel om behandling av tanntraumer i det permanente tannsettet. Mye av dette er kjent fra før, men undertegnede setter et stort spørsmålstejn ved bruken av retrograd rotbehandling

med påfølgende innsetting av retrograd stiftkonus. Det virker nesten som dette er hovedregelen framfor unntaket for behandling av både utslåtte og resorberte tenner etter traumer.

Behandling av mer vanlige tanntraumer som krone og rotfrakturer og prognoser ved ulike behandlinger nevnes ikke.

Andre del av boken er viet implantatbehandling og kapitlet deles opp i kirurgiske grunnprinsipper, kliniske og røntgenologiske forundersøkelser inklusive CT samt komplikasjoner. En del av kapitlet har forfatterne kalt «standard klinisk situasjon» og her beskrives kjente utgangspunkter og indikasjoner for implantatinnsetting inklusive traumer, marginal periodontitt eller agenesier. Selv om den kliniske situasjonen er standard, må nok behandlingen ses på som ikkestandardisert. Der vi i Skandinavia ville gått for en implantatforankret bro i tannløs kjeve eller kjeveselement, følger boken opp med «en fixtur for hver tann»-prinsippet. Behandlingen ender gjerne opp i fire implantater i sidesegmentene. Boken viser til og med et kasus der man har satt ti fixturer i overkjeven med plass til en bro mellom hjørnetennene.

Beinoppbygging er godt beskrevet med ulike tilnæringsmåter. Både inlays, onlays, sandwichteknikker, disleksjon og allografts med eller uten membraner vises. Noen av teknikkene virker vitenskaplig eksperimentelle, men illustrerer godt den variasjonen av muligheter som finnes i dag. Gjeldende sinusliftoperasjoner er den røde tråden kunstig ben, for eksempel Algisorb. Den såkalte teltstang-teknikken med direkte innsetning uten ben nevnes ikke. Benhøsting både intraoralt fra og fra hoftekaner er nevnt uten å gå i detalj, men illustreres med bilder. Komplikasjoner ved implantatbehandling nevnes kort, men inneholder nesten ingenting om årsak til og behandling av periimplantitt, noe man skulle kunne forvente var inkludert i en hver bok om implantatkirurgi av nyere dato.

Boken avsluttes med et kapittel om risikopasienter i tannlegepraksis. Her nevnes akutttilstander, hjertesykdommer, blodsykdommer, smittetilstander og psykiatri som kan ha inn-

virkning på behandlingssituasjonen og prognosen. Temaet er i og for seg viktig, men kapitlet virker noe kunstig i denne settingen. Hele delen kunne med hell vært inkludert i det innledende kapitlet gjeldende anamnese og preoperativ planlegging.

Det er vanskelig å sette denne boken i bås og den faller dessverre mellom flere stoler. Den karakteriseres lettere som et atlas i kirurgiske teknikker enn en lærebok i kirurgi. For tannlegestudentene inneholder den mange flotte illustrasjoner og beskrivelser av kirurgiske teknikker. I tillegg er viktige behandlingsprinsipper i traumatologien uteblitt og man beskriver teknikker som ikke lenger er up to date etter norsk standard. For allmennpraktiserende tannleger med interesse for den toalveolær kirurgi og implantatbehandling er nok boken av en viss verdi,

men nærmer seg et bomkjøp da den ikke støttes av gjeldende norske behandlingsprinsipper og mangler en fullgod beskrivelse av oppfølging og behandling av komplikasjoner ved implantatbehandling inklusive periimplantitt.

Totalt sett er boken en billedlig pen framstilling av kirurgiske teknikker, men uten det store innholdet.

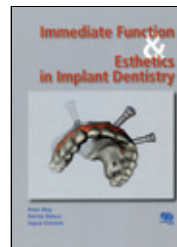
Ketil Moen

*London; Quintessence Publishing Co. Ltd.
2009. 483 sider. ISBN 978-1-85097-184-9*

God manual för användande av NobelGuide-system

Peter Moy, Patrick Palacci and Ingvar Ericsson:

Immediate function and esthetics in implant dentistry

Boken vänder sig till alla som arbetar med implantatbehandling, i alla led från de som utför kirurgin till de som framställer den slutliga protetiska

konstruktionen. Den är rikt illustrerad med schematiska bilder blandat med kliniska, och fall som även följs upp med röntgenologiska bilder. De tre huvudförfattarna har lång och omfattan-